

**पाख्रीबास नगरपालिकाको आठौँ नगर सभाका सभाध्यक्ष तथा नगर प्रमुख ज्यू,
नगर कार्यपालिकाका सदस्य ज्यूहरु, नगर सभा सदस्य ज्यूहरु,
तथा उपस्थित कर्मचारी वर्ग र अन्य महानुभावहरु,**

यस नगरपालिकाको आठौँ नगर सभामा आगामी आ.व. २०७८/०७९ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा मलाई अत्यन्त खुसी लागेको छ । यस अवसरमा यो गरिमामय सभामा उपस्थित हुनु भएका नगर सभाका सम्पूर्ण सदस्यहरु तथा अन्य महानुभावहरु प्रति हार्दिक स्वागत तथा अभिवादन व्यक्त गर्न चाहान्छु ।

सर्वप्रथम यस महत्वपूर्ण घडीमा देशका विभिन्न सामाजिक, आर्थिक र राजनीतिक परिवर्तन तथा लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना गर्न आफ्नो जीवन आहुति दिने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै सम्मान व्यक्त गर्न चाहान्छु, नेपाली समाजको रुपान्तरणमा उहाँहरुले पुर्याउनु भएको महान योगदानको पुनःस्मरण गर्न चाहान्छु ।

नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मूल संरचना सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह गरि तीन तहको हुने र राज्य शक्ति तथा साधन स्रोतको पनि तीनै तहले प्रयोग गर्ने व्यवस्था गरेको छ । सोही विषयलाई मध्यनजर गरी सन्निकटताको सिद्धान्त बमोजिम स्थापित यस पाख्रीबास नगरपालिकाले पनि स्थानीय स्तरबाट नै स्वायत्त रुपमा शासन सञ्चालन, विकास व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाहलाई बढी व्यवस्थित, प्रभावकारी, परिष्कृत एवम् परिमार्जित गर्दै सङ्घीय शासन व्यवस्थालाई थप सबलीकृत गर्न टेवा पुर्याएको छ ।

प्रशासनिक तथा राजनीतिक विकेन्द्रीकरणको सिद्धान्तलाई आत्मसात गर्दै जनताका आधारभूत सेवा तथा सुविधा जनताकै सबै भन्दा निकटका निकायबाट प्रवाह गर्ने तथा कोभिड-१९ बाट सिर्जित विविध समस्याहरुलाई सम्बोधन गर्ने सवालमा आजको नगरसभामा हामी दीर्घकालीन सोच र लक्ष्यका साथ आगामी आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ मा पाख्रीबास नगरपालिकाले लिनुपर्ने नीति तथा कार्यक्रम तयार गरी स्वास्थ्य क्षेत्रको सबलता, शिक्षामा विविधता तथा प्रविधिको प्रयोग गर्दै, कृषिको आधुनिकीकरण तथा व्यवसायीकरण गर्दै नगरको समृद्धिको खाका कोर्ने अवसरमा हामी जुटी रहेका छौं ।

आदरणीय सभाध्यक्ष ज्यू तथा नगरसभा सदस्य ज्यूहरु,

असीमित आवश्यकता र सिमित स्रोत साधनहरु बिच सामन्जस्यता कायम गर्दै नगरका सम्पूर्ण नागरिकहरुको चाहना र विकास सम्बोधन गर्नु आफैमा चुनौतिपूर्ण छ । त्यसैले उपलब्ध सिमित स्रोत साधनलाई प्राथमिकताका साथ परिचालन गरी अधिकतम जनसहभागिता, सहकार्य र साझेदारीमा सामाजिक, आर्थिक र पूर्वाधार विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने हाम्रो आवश्यकता र बाध्यता समेत रहेको छ । यसतर्फ सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरुको सहयोग र सहकार्यको आशा लिएको छु ।

आदरणीय सभाध्यक्ष ज्यू तथा नगरसभा सदस्य ज्यूहरु,

अब म यस नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा योजना तर्जुमाको लागि अबलम्बन गरिएका पद्धति तथा लिईएका आधारहरुको बारेमा व्याख्या गर्न चाहान्छु । जसमा,

- नेपालको संविधान, २०७२ को प्रस्तावना, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा नीतिहरु र स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्रभित्र पर्ने भनि संविधानले परिभाषित गरेका अधिकार क्षेत्रहरु ।
- अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४, पाख्रीबास नगरपालिका मध्यकालिन खर्च संरचना, २०७८ ।

- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ ।
- पन्ध्रौ पञ्चवर्षीय योजनाको आधारपत्र तथा सङ्घीय सरकारको नीति तथा कार्यक्रम र बजेटले निर्धारण गरेका प्रमुख क्षेत्रहरू ।
- प्रदेश नं. १ सरकारको आवधिक पञ्चवर्षीय योजना तथा प्रदेश सरकारले लिएका आर्थिक एवं वित्तीय नीतिहरू ।
- स्थानीय आर्थिक कार्यप्रणाली ।
- वडा स्तरीय योजना तर्जुमा भेला तथा वडा समितिको सिफारिस, विषयगत समिति र योजना बजेट तथा कार्यक्रम समितिबाट सिफारिस भइ आएका योजनाहरू ।
- राजस्व परामर्श समिति तथा स्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समितिका निर्णयहरू ।
- वातावरण, विकास तथा शासन सम्बन्धी समसामयिक मामिलाहरू- संयुक्त राष्ट्रसङ्घले तय गरेका दिगो विकास सम्बन्धी लक्ष्यहरू, जलवायु परिवर्तन र विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी राष्ट्रिय एवम् अन्तर्राष्ट्रिय नीति, कार्यक्रम तथा प्रतिबद्धताहरू, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैंगिक सशक्तीकरण तथा समावेशी विकास, बालमैत्री स्थानीय शासन, वातावरण मैत्री शासन लगायत सम्बन्धित अन्य विषयहरू ।
- निर्वाचनका क्रममा जारी गरिएका घोषणापत्रहरू ।
- पाख्रीबास नगरपालिकाले आवश्यक ठानेका विषयहरू ।
- विगतका आर्थिक वर्षमा यस पाख्रीबास नगरपालिकाले तय गरेका नीति, कार्यक्रम तथा योजनाहरू ।

आदरणीयसभाध्यक्ष ज्यू तथा नगरसभा सदस्य ज्युहरू,

अब म पाख्रीबास नगरपालिकाले आ.व. २०७८/०७९ को लागि अवलम्बन गरेका नीति तथा कार्यक्रमहरू तथा यस नगरपालिकाको दीर्घकालीन सोच, लक्ष्य उद्देश्य, र अपेक्षित उपलब्धिको बारेमा यस सम्मानित सभामा प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

दीर्घकालीन सोच

पाख्रीबासको दृष्टि, शिक्षा, स्वास्थ्य, पर्यटन र कृषि भन्ने मूल नारालाई कार्यान्वयन गर्न कृषि, पर्यटन, शिक्षा, स्वास्थ्य र पूर्वाधारको विकास गरी सुन्दर र समृद्ध नगरपालिका निर्माण गर्ने दीर्घकालिन सोच रहेको छ ।

लक्ष्य

कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्वमा बढावा दिई अर्गानिक खेती तथा उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्ने, पर्यटन र पूर्वाधार विकासलाई वातावरणमैत्री र दिगो बनाउदै स्वास्थ्य तथा शिक्षा पूर्वाधारलाई थप सबलीकृत बनाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा र शैक्षिक सुधारका साथ समृद्ध, सुरक्षित नगर र सुखी एवम् खुसी जनता बस्ने नगरपालिका बनाउने ।

उद्देश्यहरू

- स्वास्थ्य क्षेत्रको भौतिक, प्राविधिक सुधार तथा मानवीय दक्षता अभिवृद्धि गरि विभिन्न स्वास्थ्य चुनौतीसँग जुध्न थप सक्षम र सबल बन्ने ।

- कृषि पेशालाई व्यवसायिक बनाई निर्वाहमूखीबाट दिगो जीवन निर्वाहको आधार बनाउने तथा कृषि, पशुपालनलाई अन्तरआबद्ध गरी रोजगारी सिर्जनाको प्रमुख क्षेत्रका रूपमा विकास गर्ने ।
- शिक्षा तथा पर्यटन क्षेत्रमा कोभिड-१९ ले पुर्याएको क्षतिलाई परिपूर्ति गर्न वैकल्पिक उपाय अपनाई सूचना प्रविधि मार्फत विद्यार्थी सिकाई क्रियाकलाप सञ्चालनमा जोड दिँदै यी क्षेत्रलाई विस्तारै पुरानै स्थितीमा फर्काउँदै विशेष: बालबालिका लगायत अन्य विद्यार्थी वर्गको संविधानद्वारा प्रत्याभूत गरिएको शिक्षाको हकलाई सुनिश्चित गर्ने र पर्यटन पूर्वाधार विकासमा जोड दिँदै पर्या-पर्यटन तथा ग्रामिण पर्यटन मार्फत आन्तरिक पर्यटनलाई प्रवर्धन गर्ने ।
- सडक पूर्वाधारलाई अल वेदर रोडका रूपमा विकास गरी कृषि, पर्यटन, घरेलु,साना तथा रुग्ण उद्योग, व्यापारलाई प्रत्यक्ष सहयोग पुग्ने सडक सञ्जाल विकास र विस्तार गर्ने ।
- सबैलाई स्वच्छ पिउने पानी उपलब्ध गराउने अवधारणा अनुरूप सबै घरधुरीमा खानेपानी उपलब्ध गराउने व्यवस्था गर्ने ।
- दैनिक जीवनयापनका क्रममा निस्कने विभिन्न किसिमका फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन मार्फत पूर्ण सरसफाईयुक्त नगर निर्माण गर्ने ।
- सुशासनमैत्री, बालमैत्री र सबै प्रकारका विभेदरहित समता र जनसहभागितामा आधारित समुन्नत नगर निर्माण गर्ने ।
- सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई नागरिकमैत्री, नागरिक केन्द्रित, विद्युतीय एवम् सुशासनमा आधारित पहुँचयोग्य बनाउने र सेवा प्रदायकलाई पारदर्शी, जवाफदेही बनाउने ।

अपेक्षित उपलब्धि

- स्वास्थ्य सेवामा सबैको पहुँच स्थापित हुनेछ ।
- सामाजिक न्यायमा आधारित समावेशी, समुन्नत समाजको निर्माण हुनेछ ।
- सार्वजनिक सेवा प्रवाहका संयन्त्रहरु थप सवलीकृत हुनेछ र सेवाग्राहीहरुको सार्वजनिक वस्तु तथा सेवामा सहज रूपमा पहुँच स्थापित हुनेछ ।
- स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि, पर्यटन, लगायतका क्षेत्रमा सुधार हुनेछ ।
- कृषि तथा पर्यटनको व्यवसायीकरण मार्फत जनताहरु स्वरोजगार हुनेछन् ।
- स्वच्छ, सफा तथा वातावरणमैत्री ग्रामीण तथा सहरी पूर्वाधार निर्माण हुनेछ ।
- खानेपानी, यातायात लगायतका अन्य आधारभूत भौतिक पूर्वाधारमा विकास भई सबै जनता सोबाट लाभान्वित हुनेछन् ।

आदरणीय सभाध्यक्ष ज्यू तथा नगरसभा सदस्य ज्यूहरु,

अब म यस नगरपालिकाले आगामी आ.व. २०७८/०७९ मा विभिन्न विषयगत क्षेत्रमा अवलम्बन गर्ने नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्दछु ।

१) पूर्वाधार एवम् शहरी विकास सम्बन्धी नीति

- सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरी फुसको छाना भएका गरिब तथा विपन्न वर्गका लागि जस्ता पाता उपलब्ध गराई नगरपालिकालाई फुसको छाना रहित नगरपालिकाको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- यस पाख्रीबास नगर कार्यपालिकाको कार्यालय मार्फत पञ्चवर्षीय आवधिक योजना तयार गरी सोही बमोजिम नगर विकास योजनाहरूको कार्यलाई निर्देश एवम् सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगर भित्रका सडक पूर्वाधार सम्बन्धी कार्य व्यवस्थित गर्नका लागि नगर यातायात गुरुयोजना (MTMP) तयार गरिनेछ र सो गुरुयोजनाको प्राथमिकताको आधारमा बजेट विनियोजन गर्ने नीतिलाई आगामी आ.व.मा पनि निरन्तरता दिइनेछ ।
- शहरी विकास तथा भवन निर्माण र अन्य भौतिक संरचना निर्माण गर्दा स्थानीय मौलिकता झल्किने तथा दिगो विकासमा आधारित पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
- निजी तथा सामुदायिक क्षेत्रको संलग्नता समेत बढाइ खेलकुदको विकासका लागि भौतिक पूर्वाधार निर्माण, विकास र विस्तार गरिनेछ ।
- खानेपानीको पहुँचबाट बञ्चित परेका तथा आवश्यकताको आधारमा नगरबासीलाई खानेपानी पाईप वितरण गरी स्वच्छ खानेपानीको उपलब्धता सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- पाख्रीबास नगरपालिकाका सबै वडामा सञ्चालन हुने वडास्तरीय सडक निर्माण योजनालाई थप दिगो, वातावरणमैत्री तथा बाह्र महिना यातायातका साधन सञ्चालन हुने तर्फ केन्द्रित गरिनेछ । त्यस्तै वडास्तरीय योजनाहरू छनौट गर्दा मौजुदा पूर्वाधारलाई स्तरोन्नति गर्ने तथा मर्मत गरी सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा स्थानीय साधन तथा स्रोतको प्रयोग तथा परिचालन मार्फत रोजगारी सिर्जनालाई प्राथमिकता दिइनेछ र यसका लागि हेभी इक्युप्टमेन्टबाट सञ्चालन हुने योजना भन्दा जनसहभागिता तथा मानव जनशक्तिको प्रयोगलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- आयोजना तथा कार्यक्रमको छनौट गर्दा वातावरणमैत्री, दिगो विकासको लक्ष्यलाई आन्तरिकीकरण तथा अन्तरआबद्धता जस्ता विषयलाई केन्द्र विन्दुमा राखिनेछ ।
- साना सिँचाई कार्यक्रमका लागि सङ्घ, प्रदेश र साझेदार निकाय तथा संस्थासँग साझेदारी गर्न बजेट विनियोजन गरी प्राथमिकताका साथ छनौट गरी योजना सञ्चालन गरिनेछ ।
- चालु आ.व.को **उज्यालो पाख्रीबास** अभियानलाई निरन्तरता दिई काठका विद्युत पोललाई क्रमशः विस्थापित गर्न यस पाख्रीबास नगरपालिकाले सम्बन्धित निकायसँग समन्वय र साझेदारी गरिनेछ ।
- उपभोक्ता समितिबाट हुने कार्यलाई थप परिष्कृत, व्यवस्थित, पारदर्शी एवम् सवलीकृत गर्न अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालनका साथै योजना तथा कार्यक्रमको एकिकृत अभिलेखिकरण पद्धतिको विकास गरी थप प्रभावकारी ढङ्गले सञ्चालन गरिनेछ र आयोजना सञ्चालन गर्ने उपभोक्ता समिति/ निर्माण व्यवसायीको सम्पूर्ण विवरण खुल्ने गरी आयोजना स्थल मै होडिड बोर्ड राख्ने नीतिलाई अझ प्रभावकारी ढङ्गबाट कार्यान्वयन गरिने तथा अनिवार्य बनाइनेछ ।
- प्राथमिकताका आधारमा अधुरा तथा क्रमागत आयोजनाहरूलाई पूर्णता दिइनेछ ।

- गत आ.व.को नगरसभाद्वारा पारित गरिएको भवन निर्माण ऐन, २०७७ बमोजिम यस नगरपालिका क्षेत्र भित्र निर्माण हुने भवन सम्बन्धी भौतिक संरचना निर्माण गर्दा अनिवार्य नक्सा पास गर्ने तथा अभिलेखीकरणलाई समेत अझ प्रभावकारी ढङ्गबाट कार्यान्वयन गर्न निश्चित अवधिका लागि कर छुटको व्यवस्था गरिनेछ ।

२) आर्थिक विकास सम्बन्धी नीति

क) उद्योग तथा पर्यटन सम्बन्धी नीति

- लघु तथा घरेलु उद्योगहरूको प्रवर्धनका लागि गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न साझेदारीका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरी उद्यमशीलता तथा स्वरोजगारीका अवसर सिर्जना गरी गरिबी न्यूनीकरण सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति तथा संयुक्त राष्ट्र संघको दिगो विकास सम्बन्धी लक्ष्य हासिल गर्न सहयोग गरिनेछ ।
- निर्माणधिन औद्योगिक ग्रामलाई निरन्तरता दिइनेछ साना तथा मझौला उद्योगहरूलाई उक्त स्थानमा स्थानान्तरण गर्दै लगिनेछ ।
- युवा स्वरोजगार तथा राजस्वको दायरा बढाउन सीप विकास सम्बन्धी तालिम दिई लघु तथा घरेलु उद्योगका लागि आवश्यक पर्ने सीप, पूँजीको प्रबन्ध गरी विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- कृषिमा आधारित उद्योग व्यवसाय स्थापना र सञ्चालन प्राप्ति गर्न उद्योग दर्ता, नवीकरण गर्दा लाग्ने शुल्क र आयमा लाग्ने करमा छुट दिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- चिया खेती र यसको प्रशोधनलाई प्रोत्साहन गर्न बजारको पहुँच स्थानसम्म यातायात सुविधालाई सहज बनाउन सडक पूर्वाधार विकासमा जोड दिइनेछ ।
- “एकपटक हैन, पाख्रीबास घुमौं पटकपटक” भन्ने मूल नारालाई स्थापित गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिई नगरमा रहेका धार्मिक एवम् पर्यटकीय क्षेत्रहरू जस्तै: राम्चेडाडा, तिनतलेढुङ्गा, थामडाडा, डिकुरे, गजथुम्बा डाडा, फावा झरना, पञ्चकन्या देवीथान, भुल्के सिमसार, इन्द्रेणी झरना, छायालिंग गुम्बा, पाख्रीबास कृषि फर्म, जौटार वनभोज स्थल, तिनदोभाने सामुदायिक वन, शिवालय मन्दिर, पाथीभरा मन्दिर, जालपादेवी लगायतका धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलहरूको विकास, विस्तार, प्रचार प्रसार गरी आन्तरिक एवम् स्थानीय पर्यटकका लागि आकर्षण केन्द्रको रूपमा विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिने, जसका लागि सार्वजनिक नीजि साझेदारीको अवधारणालाई अंगिकार गरिनेछ ।
- हाल ठेक्का प्रक्रियाबाट निर्माण सेवा खरिदको चरणमा रहेको पाख्रीबास नगरपालिको पर्यटन पूर्वाधारलाई थप सबलीकृत गर्ने प्रमुख आयोजनाको रूपमा रहेको जलदेवी सिमसार पार्क निर्माण तथा संरक्षणको कार्यलाई क्रमागत योजनाको रूपमा बजेट विनियोजन गरी तोकिएको समयमा सम्पन्न गरी पर्यटन प्रवर्धन, संस्कृतिक जगेर्ना तथा स्थानीय रोजगारी र आन्तरिक आयमा टेवा पुर्याउने नीति रहनेछ । साथै निर्माण कार्य सम्पन्न हुन लागेको राम्चे स्थित भ्यु टावरलाई थप व्यवस्थित बनाई सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- पर्यटनको मेरुदण्डको रूपमा रहेको होटल व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गर्दै चुङ्वाङ्, मुगा, पाख्रीबास, सान्ने, फलाँटे लगायतका समुदायमा **Home Stay** सञ्चालन गर्न उत्प्रेरित गर्ने नीतिलाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- “पर्यटन सर्किट” तयार गर्नका लागि विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन निर्माण गरिनेछ ।

- नगर क्षेत्रका पर्यटकीय गन्तव्य पहिचान तथा विकास, विस्तार, संरक्षणका लागि नगर पर्यटन गुरुयोजना मार्फत एकिकृत गरिनेछ ।

ख) कृषि तथा पशुपन्छी विकास सम्बन्धी नीति

- पाख्रीबास नगरपालिकाका विभिन्न वडाहरूमा कफी खेतीको सम्भाव्यता अध्ययनको कार्य भईरहेको हुँदा उक्त अध्ययन प्रतिवेदनका आधारमा कफी पाकेट क्षेत्र घोषणा गरी पाख्रीबास नगरपालिकाद्वारा स्थापित कफी नर्सरीबाट विरुवा वितरण गरी कफी विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- माटो परीक्षण सहित जग्गाको वर्गीकरण गरी विभिन्न कृषि पकेट क्षेत्र घोषणा गर्दै कृषि भूमि व्यवस्थापन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- साना सिँचाई कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि प्राथमिकताका आधारमा छनौट भएका योजनाहरूका लागि त्रिपक्षीय लागत साझेदारी कार्यक्रमलाई सञ्चालन गरिनेछ ।
- कृषि क्षेत्रमा आधुनिकीकरण गर्दै यस पाख्रीबास नगरपालिकालाई कृषिमा आत्मनिर्भर बनाउन कृषकहरूलाई समूहमा तरकारी खेती गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहन गर्न कृषि प्राविधिक मार्फत प्राविधिक ज्ञान उपलब्ध गराइनेछ ।
- खेतीयोग्य उर्वर जमिनलाई बाँझो नराख्न र खेतीबाली लगाई व्यवसायिक रुपमा अन्न तथा तरकारी उत्पादन गर्न कृषकलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । सो को लागि बजार व्यवस्थापनमा नगरपालिकाले भूमिका खेल्नेछ र कृषकको बजारमा सोझै पहुँच स्थापित गरी बिचौलिया प्रथालाई निरुत्साहित गरिनेछ ।
- आगामी तीन वर्ष भित्र नगरलाई कृषि उपजमा आत्मनिर्भर बनाउनको लागि योजनाबद्ध प्रयास थालिने तथा अल्पकालिन तथा दीर्घकालिन नीति निर्माण गरिनेछ ।
- सङ्घीय सरकारबाट प्राप्त हुने सशर्त अनुदानबाट सञ्चालन हुने प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना कार्यक्रमका लागि यस नगरपालिकाले पनि बजेट साझेदारी गरी त्यस्ता योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा प्राथमिकताको आधारमा कृषक तथा कृषि पाकेट क्षेत्र छनौट गरिनेछ ।
- भकारो सुधार, साना सिँचाई कार्यक्रमलाई प्राथमिकता साथ सञ्चालन गरिनेछ ।
- कुहिने र नकुहिने फोहोर वर्गीकरण गरी कुहिने फोहोरबाट प्रांगारिक मल उत्पादन गर्ने नीति लिनुका साथै बजार क्षेत्रमा बसोबास गर्ने जनताका लागि कौसी तरकारी खेती तथा विषादीरहित खेतीलाई प्रोत्साहन दिइनेछ ।
- हरेक आर्थिक वर्षमा चल्ने रेबिज खोप कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- "कृषि भूमिमा पानी, सिँचाईमा लगानी, अर्गानिक कृषि उत्पादन मार्फत जनताको आमदानी" भन्ने मूल मन्त्रलाई आत्मसात् गर्दै यसलाई कार्यान्वयन गर्न विभिन्न कार्यक्रम चालइनेछ ।
- नगरपालिकामा फलफूल उत्पादनलाई प्राथमिकता दिँदै आत्मनिर्भर बन्ने नीति लिइनेछ ।
- पशुपालक कृषकलाई उन्नत जातको घाँस तथा डाले घाँसको बिउ र बिरुवा वितरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्न नगरपालिकाबाट स्थापना गरिएको नर्सरीलाई थप व्यवस्थित बनाउँदै फलफूल तथा तरकारीका विरुवा वितरणको लागि नर्सरी स्थापना गरिएको नर्सरीलाई समेत निरन्तरता दिइनेछ ।
- कृषकहरूलाई आवश्यक तालिम, गोष्ठी, कृषि पाठशाला र अध्ययनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- कम्तीमा दुई वडा हेर्ने गरी पशुसेवा केन्द्र स्थापनाका लागि पशु सेवाका जनशक्तिलाई परिचालन गरिनेछ ।

ग) वित्तीय व्यवस्थापन तथा सहकारी सम्बन्धी

- करका दरहरू उपयुक्त विन्दुमा कायम गरी कराधारलाई फराकिलो पाउँदै आन्तरिक श्रोतलाई बढाउने नीति अबलम्बन गरिनेछ । जसका लागि नगर भित्र करका दायरामा नसमेटिएका क्षेत्रहरूलाई दायरामा ल्याउन र कर प्रणालीलाई चुस्त, दुरुस्त, छरितो, व्यवस्थित, स्वचालित र वैज्ञानिक बनाउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- व्यवसाय करको लगत व्यवस्थित गरी निजि क्षेत्रसँगको सहकार्यमा कर सङ्कलन गर्ने तर्फ कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको बाँकी पेशकी, बेरजु फछ्यौट, असुल उपर गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाइनेछ तथा यसका लागि सम्बन्धित व्यक्ति, कर्मचारी र जनप्रतिनिधिलाई थप जवाफदेही बनाइनेछ ।
- सहकारी संस्थाको दर्ता अनुमति तथा नियमन कार्यलाई व्यवस्थित गर्न सहकारी ऐनलाई समयानुकुल परिमार्जन गरिनेछ ।
- प्रचलित कानून विपरित सञ्चालनमा रहेका सहकारी संस्थालाई कानूनको दायरामा ल्याइनेछ ।
- नगरका सम्पूर्ण सहकारी संस्थाको तथ्याङ्क सङ्कलन गरी व्यवस्थित अभिलेखीकरण गरिनेछ ।
- सहकारीको भौतिक तथा व्यवसायिक क्षमता अभिवृद्धि गर्नका लागि आवश्यक आर्थिक तथा प्राविधिक सहायता गरिनेछ ।
- कृषि सहकारी/महिला समूहलाई थप प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- वित्तीय संस्था तथा बैंकको शाखा बिस्तारलाई प्रोत्साहित गर्न यस नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र पौष सम्ममा कुनै बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आफ्नो शाखा बिस्तार गरेमा दर्ता गर्दा लाग्ने शुल्कमा १०% छुटदिइने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सहकारीको विकास एवम् विस्तारलाई प्रोत्साहनका लागि सहकारी संस्था दर्ता तथा नवीकरणमा निश्चित कर छुट गरी स्थानीय पुँजी, प्रविधि, उद्यमशिलता प्रवर्धनमार्फत रोजगारिको अवसर सिर्जना गरिनेछ ।

घ) खनिज तथा खानी व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति

- वातावरण प्रतिकूल असर नपर्ने गरि प्रचलित कानून बमोजिम नगरपालिका भित्र रहेका खोलानालाबाट ढुङ्गा, गिट्टी, वालुवा उत्खनन गरी बिक्री वितरण गर्न आवश्यक नीतिगत प्रबन्ध मिलाई आन्तरिक आयमा अभिवृद्धि गरिनेछ ।

ङ) रोजगार प्रवर्द्धन तथा गरिवी निवारण सम्बन्धी नीति

- नगरपालिकामा बसोबास गर्ने विपन्न तथा गरीब घरपरिवारहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन गरी अभिलेखीकरण गरी सो तथ्याङ्कका आधारमा जीवनस्तर उकास्ने खालका लक्षित वर्गसँग सम्बन्धित योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- गरिवी निवारणका लागि सङ्घ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान तथा विभिन्न गैरसरकारी संस्थासँग प्रत्यक्ष साझेदारी मार्फत गरीबी निवारणमा टेवा पुर्‍याइनेछ ।

- वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका र नगरमा रहेका बेरोजगारहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन गरी नगरपालिका भित्र उपभोक्ता तथा ठेक्का मार्फत सञ्चालन हुने योजना र कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धनका माध्यमबाट प्रत्यक्ष रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गरिनेछ ।
- सबै प्रकारका श्रमको सम्मान गर्ने संस्कृतिको विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई बेरोजगार तथा गरिब लक्षित गरी थप प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

३) सामाजिक विकास सम्बन्धी नीति

क) शिक्षा सम्बन्धी नीति

- कोभिड-१९ को संक्रमणलाई नियन्त्रण गर्न निषेधाज्ञा लगाईएको हुँदा हाल विद्यालयहरू बन्द रहेकोले बालबालिका तथा विद्यार्थीहरूको मौलिक हकको रूपमा रहेको शिक्षाको हकबाट बञ्चित नहुन भनी शिक्षण सिकाईका वैकल्पिक विधिहरू प्रयोग गरी सिकाई कार्यक्रमलाई सञ्चालन गरिनेछ ।
- कोभिड-१९ को संक्रमणबाट बालबालिका तथा विद्यार्थीलाई बचाउन विद्यालयमा स्वास्थ्य सर्तकता तथा आवश्यक अन्य स्वास्थ्य सामग्री विद्यालयलाई उपलब्ध गराउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यालयमा छात्राहरूको उपस्थितिलाई बढाउन यस नगरपालिकाभित्रका ६ कक्षा माथिका प्रत्येक विद्यालयमा स्यानिटरी प्याड उपलब्ध गराउने तथा विद्यालयमा हुनसक्ने सानातिना चोट उपचार गर्न प्रत्येक विद्यालयलाई **First aid kit** उपलब्ध गराउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयमा शैक्षिक सुधार कार्यक्रममा कोभिड-१९ को कारण भएको शैक्षिक क्षति न्यूनिकरण गर्न सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी भर्चुअल सिकाई विस्तार गरिदै लगिनेछ ।
- नगर भित्रका विद्यालयका भौतिक संरचनाको मर्मत संभारलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- विद्यालयको भौतिक संरचना सुधारका लागि संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने सशर्त अनुदानका रूपमा प्राप्त हुने अनुदानबाट आवश्यकता र प्राथमिकताका आधारमा विद्यालयको भौतिक संरचना सुधारको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयको जग्गा जमिनको संरक्षण व्यवस्थापन र प्रयोगका सम्बन्धमा आवश्यक पर्ने नीति तथा कानून निर्माण गरिनेछ ।
- संस्थागत विद्यालयहरूको मापदण्ड तोकी नियमन तथा व्यवस्थापन गरिने छ ।
- विपन्न तथा जेहेन्दार विद्यार्थीको पहिचान गरी उच्च शिक्षा हासिल गर्न आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
- विद्यालय परीक्षा व्यवस्थालाई परिमार्जन गरि गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्नका लागि नगरपालिकाबाट लिइँदै आएको कक्षा ८ को परीक्षालाई अझ व्यवस्थित र उद्देश्यपरक बनाइनेछ । साथै कक्षा ५ को समेत परीक्षा नगरपालिकाबाट सञ्चालन गरिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- वास्तविक र यथार्थपरक समावेशी विद्यालय सुधार योजना निर्माण गरी नगरपालिकाका सबै विद्यालयमा लागू गरिनेछ ।

- शून्य दरबन्दी भएका, विद्यार्थी सङ्ख्या बढी र शिक्षक सङ्ख्या कमी भएका विद्यालयहरूलाई लक्षित गरी आ.वि., नि.मा.वि. र मा.वि. तहमा नगर स्वयंसेवक शिक्षक अनुदानको व्यवस्थाका लागि बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- विद्यालयप्रति सरोकारवालाहरूको अपनत्व वृद्धि गर्न तथा विद्यालयका क्रियाकलापलाई पारदर्शिताका लागि प्रत्येक चौमासिकमा वडा कार्यालयको समन्वयमा भेला तथा छलफललाई प्रभावकारी ढङ्गले लागु गरिनेछ ।
- आगामी आ.व. मा निर्माण हुने सबै किसिमका विद्यालय भवनलाई अपाङ्गतामैत्री, प्रविधि मैत्री तथा बाल मैत्री बनाउने तर्फ केन्द्रित गरिनेछ ।
- विद्यार्थी भर्ना अभियानलाई थप प्रभावकारी ढङ्गबाट संचालन गरी विद्यार्थीको कक्षा छाड्ने दरलाई न्युनीकरण गर्ने तथा शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि आधारभूत तहबाट नै सुधारका प्रयासहरूलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
- नगर भित्रको सामुदायिक विद्यालयहरू मध्ये एस. ई. ई परीक्षामा उत्कृष्ट नतिजा ल्याउने विद्यालयलाई पुरस्कार प्रदान गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरपालिकामा रहेका मजदुर तथा विपन्न वर्गहरूको पहिचान, तथ्याङ्कसङ्कलन गरी सो को अभिलेखीकरण मार्फत उक्त वर्गका छोराछोरीहरूलाई शिक्षाको हकको प्रत्याभूत गर्दै विद्यालय शिक्षाबाट बञ्चित हुन दिइनेछैन ।
- विद्यालय शिक्षण सिकाईको अनुमगनलाई थप व्यवस्थित गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- "पाख्रीबास नगरपालिकाको इच्छा, गुणस्तरीय र सिपमूलक शिक्षा" भन्ने नारा सहित प्राविधिक, व्यावसायिक र सिपमूलक शिक्षालाई प्राथमिकता दिदै प्राविधिक शिक्षण संस्थालाई सहयोग गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- प्राथमिक बाल विकास केन्द्रका शिक्षक र विद्यालयका कर्मचारीलाई रु. १५ हजार न्यूनतम मासिक पारिश्रमिक उपलब्ध गराइने नेपाल सरकारको आ.व. २०७८/०७९ को बजेट बक्तव्य बमोजिम न्यूनतम पारिश्रमिक भन्दा कम हुन आउने रकम नगरपालिकाले व्यहोर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- आधारभूत तहमा स्थानीय/मातृभाषाका पाठ्यक्रम विकास तथा कार्यान्वयनलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ ।
- सबै विद्यालयहरूमा कक्षा सञ्चालन परीक्षा सञ्चालन विदाहरूमा एकरूपता ल्याउनको लागि वार्षिक शैक्षिक क्यालेण्डर निर्माण गरिनेछ । साथै शैक्षिक सुधारको लागि सबै विद्यालयका प्र.अ. हरूको नियमित बैठकलाई निरन्तरता दिंदै विद्यालय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणमा जोड दिइनेछ ।
- विद्यार्थीहरूमा रहेको प्रतिभालाई उजागर गर्न सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले शैक्षिक मेला मार्फत हाँजिरी जवाफ, सांस्कृतिक कार्यक्रम, पठन प्रतियोगिता आदि सञ्चालन गरिनेछ ।

ख) स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति

- कोभिड-१९ का कारण सिर्जित स्वास्थ्य चुनौतीसँग जुध्नका लागि आवश्यक स्वास्थ्य सामाग्री खरिद गरी नगरपालिकामा नै कोरोना भाईरसको नमूना सङ्कलन गरी परीक्षण गर्ने कार्य चालु आ.व.मा समेत गरिरहेको

तथा आगामी आ.व.मा समेत आवश्यकताको आधारमा कोरोना संक्रमणको निःशुल्क परीक्षण गर्ने कार्यालाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- कोरोना रोकथाम तथा नियन्त्रण सम्बन्धी विषय चालु आ.व.मा समेत प्रमुख चुनौतीका रुपमा रहेको हुँदा स्वास्थ्य सचेतना, स्वास्थ्य मापदण्ड पालना गराउनुका साथै कोरोना रोकथाम तथा नियन्त्रणका खोप लगाउने कार्यालाई अभियानका रुपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- गुणस्तरीय स्वस्थ सेवाका लागि आधारभूत पक्ष जस्तै मातृशिशु, परिवार स्वास्थ्य, पोषण सम्बन्धी कार्यक्रम तथा सचेतना कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- महिला स्वयं सेविकालाई प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ ।
- किशोर-किशोरीहरूलाई साथी शिक्षा, स्वास्थ्य तथा नागरिक शिक्षा,सञ्चालन गरी जनसङ्ख्या, प्रजनन स्वास्थ्य तथा यौन सम्बन्धी विषयहरूमा चेतना अभिवृद्धि गरी सभ्य र सुरक्षित व्यवहार प्रवर्धनमा जोड दिइनेछ ।
- कर्णधारसँग वडाध्यक्ष कार्यक्रम अन्तर्गत गर्भ रहे देखि प्रसुति पूर्व नियमित चार पटक गर्भवती परीक्षण गराउने र तालिम प्राप्त स्वास्थ्य कार्यकर्ताबाट प्रसुति गराउने सुत्केरी महिलाको घरमा प्रथा परम्परा अनुसार वडाध्यक्षको नेतृत्वमा स्वास्थ्यको कर्मचारी, वडासचिव सहितको टिमले नबजात शिशु स्याहार सामाग्री र सुत्केरी महिलालाई पोषणयुक्त खानेकुरा (२ सन्तान सम्मलाई) उपलब्ध गराउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- जेष्ठ नागरिकलाई वृद्ध-वृद्धा भत्ता प्रदान गर्दा निः शुल्क स्वास्थ्य जाँच गराइने छ ।
- पाख्रिबास नगरपालिकालाई जिरो होम डेलिभरी (Zero Home Delivery)नगर घोषणालाई प्राथमिकताका साथ अभियानका रुपमा सञ्चालन गर्न कर्णधारसँग वडाध्यक्ष कार्यक्रमसँग अन्तर आवदता गरी स्वस्थ संस्थामा प्रसुति गराउने महिलालाई थप प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- उच्च रक्तचाप, मधुमेह, क्यान्सर, दम, मिर्गौला, कलेजो र महिलाहरूको पाठेघर सम्बन्धी रोगको रोकथाम, पहिचान, परीक्षण र उपचारका लागि नगरले सहयोग गर्नेछ । वडास्तरीय सेवा केन्द्रबाट ६० वर्षमाथिका नागरिकको रक्तचाप तथा मधुमेह निःशुल्क परीक्षणका लागि व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरबासीलाई योगाभ्यास र शारीरिक व्यायामसहितको जीवन पद्धति अपनाउन प्रेरित गरिनेछ । भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा व्यायामशाला र योगकेन्द्रको लागि पनि छुट्टै कोठाको निर्माणलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- नगरपालिकाबाट सञ्चालित एम्बुलेन्स सेवालालाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ । नगरक्षेत्रभित्र ७० बर्ष माथिको जेष्ठ नागरिक, सुत्केरी महिला र अति विपन्नलाई निःशुल्क एम्बुलेन्सको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्रका सबै स्वास्थ्य चौकीमा विपद् वा महामारीको समयमा सम्भव भएसम्म अधिकतम स्वास्थ्य सुविधा उपलब्ध गराउने प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
- समय समयमा निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
- अति विपन्न वर्गका व्यक्तिहरूलाई सरकारी अस्पतालमा निःशुल्क उपचारका लागि आवश्यक प्रबन्ध गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य बिमा गर्नका लागि लाग्ने बजेट तिर्न नसक्ने अति विपन्न, गरिब, मजदुर वर्ग पहिचान गरी बिमा गर्न प्रोत्साहन तथा आर्थिक सहयोग गरिनेछ ।

ग) महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता तथा समाज कल्याण सम्बन्धी नीति

- बालबालिकाको क्षमता अभिवृद्धि तथा विभिन्न किसिमका दुर्व्यवहार, यौनहिंसा विरुद्ध सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- बालक्लव गठन र सञ्चालनका लागि कार्यविधि बनाई वडा कार्यालय मार्फत बालक्लव गठन र सञ्चालन गरी आधारभूत क्षमता विकास गरिनेछ ।
- लैंगिक हिंसा न्यूनीकरणका निमित्त कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ भने सो कार्यका लागि वडा कार्यालयहरूलाई परिचालन गरिनेछ । बाल विवाह, बहुविवाह, अनमेल विवाह जस्ता कुरीतिहरूलाई अन्त्य गर्ने तथा त्यस्ता विकृतिको अन्त्यका लागि सचेतना, पीडकलाई सामूहिक बहिष्कार र पीडितलाई कानूनी संरक्षण तथा हौसला दिने नीति लिइनेछ।
- बैंकहरू मार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्ने कार्यको सुरुवात आगामी आ.व. देखि गरिनेछ । ८० वर्ष उमेर नाघेका जेष्ठ नागरिकहरूलाई घरघरमै जनप्रतिनिधिद्वारा बैंक मार्फत भत्ता पुर्याउने व्यवस्था गरिनेछ ।
- प्रदेश सरकार, करुणा फाउण्डेशन र नगरपालिका समेतको साझेदारीमा सञ्चालन भईरहेको अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारीताका साथ निरन्तरता दिइनेछ ।
- सामाजिक रुपमा गठन भएका संस्थाको व्यक्तिगत, सामूहिक एवम् संस्थागत क्षमता अभिवृद्धिका लागि लक्षित समूह विकास तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
- हरेक वर्ष अक्टोबर १ तारिख (जेष्ठ नागरीक दिवस) का दिन पाख्रीबास नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका जेष्ठ नागरिकलाई वडा मार्फत सम्मानका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- जेष्ठ नागरिक परिचयपत्र वितरण गरी राज्यले उपलब्ध गराएको सेवा सुविधा प्राप्तिका लागि सहजीकरण गरिनेछ ।
- यस नगर भित्र निर्माण हुने जुनसुकै प्रकृतिका सार्वजनिक संरचना अपाङ्गमैत्री बनाइनेछ।
- यस नगरभित्र अपाङ्गता भएका नागरिकहरूको लगत तयार गरिनेछ ।
- पूर्ण अपाङ्गता र असक्त भएका नागरिकहरूलाई निजले पाउने सामाजिक सुरक्षा भत्ता जनप्रतिनिधिद्वारा बैंक मार्फत निजहरूकै घरमा पुर्याइनेछ ।

घ) संस्कृति प्रवर्द्धन, सामाजिक एकता तथा समावेशीकरण सम्बन्धी नीति

- महिलाहरूद्वारा सञ्चालित घरेलु, उद्योग, कृषि फर्म, पशु फर्म, व्यापार व्यापार तथा व्यावसायको दर्ता तथा नवीकरण र त्यस पश्चातका अन्य प्रकृतियामा करमा विशेष छुटको व्यवस्था गरी महिलालाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- बालबिवाह, मानवहिंसा, बालश्रम लगायतका जघन्य अपराधको अन्त्य गरी यस पाख्रीबास नगरपालिकालाई बालमैत्री शासन भएको नगर घोषणाको कार्य आगामी आ.व.मा सुरु गरिनेछ ।

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित, मर्यादित, दिगो तथा लक्षित वर्ग केन्द्रित बनाइने छ । त्यस कार्यका लागि वडाबाट नै चालु आ.व.मै योजना तथा कार्यक्रम छनोट गरिनेछ र रोजगार सेवा केन्द्रलाई अझ प्रभावकारी ढङ्गले परिचालित गरिनेछ ।
- भाषा, कला, साहित्य, सङ्गीत, विभिन्न सँस्कृति, ऐतिहासिक धरोहर, पुरातात्विक स्थलको समयसापेक्ष संरक्षण तथा सम्बर्धन लागि नीतिगत तथा कानुनी व्यवस्था र अन्य पहल कदमी तथा सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- हिंसापीडित महिलाको पुनः उत्थान तथा संरक्षण गरिनेछ । त्यसका लागि एक नगरस्तरीय मनोसामाजिक परामर्श केन्द्र स्थापनाको कार्य थालनी गरिनेछ र आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
- संविधानद्वारा प्रत्याभुत ३३ प्रतिशत महिला सहभागितालाई जुनसुकै क्षेत्रमा अनिवार्य गरिनेछ ।
- शहिद, द्वन्द्व पीडित, वेपत्ता पारिएकासँग सम्बन्धित परिवार तथा सो क्रममा घाईते भएका नागरिकलाई सहयोगको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- दलित तथा सिमान्तकृत समुदायको सशक्तीकरण र क्षमता विकासमा विशेष जोड दिइनेछ ।
- यस नगरक्षेत्र भित्र छुवाछुत, जातीय भेदभाव लाई उन्मूलन गर्ने गरी विशेष कार्यक्रमहरू तय गरी लागू गरिनेछ ।
- परम्परा देखि चलि आएको दलित वर्गको सिपलाई आधुनिकीकरण गरी सञ्चालन गर्न विशेष सहयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- आदिवासी जनजातिको परम्परा देखि चलि आएको ज्ञान, सिप, प्रविधि, कला, संस्कृतिको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरिनेछ ।
- आफ्नो मातृभाषामा शिक्षा दिन चाहने समुदायलाई नगरपालिकाले सहयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- अल्पसङ्ख्यक समुदायको हक हितको संरक्षण, सम्बर्धन गर्दै सम्बन्धित वर्गको भाषा, कला, साहित्य, धर्मलाई प्रवर्धन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- महिलासँग उपमेयर कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ जस अन्तर्गत महिलाको सिप तथा क्षमता विकासको लागि कार्यक्रम बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- पाख्रीबास नगरपालिका भित्र बसोबास गर्ने लोपोन्मुख जातजाति र लोपोन्मुख प्रकृतिका भाषा, संस्कृतिको संरक्षण र जगेर्ना गर्नका लागि पाख्रीबास नगरपालिकाले सम्बन्धित निकायमा पहल गर्नेछ ।

४) कर्मचारी प्रशासन, जनशक्ति व्यवस्थापन, सुशासन तथा संस्थागत विकास सम्बन्धी नीति

- "मुस्कान सहितको सेवा, जनताको पेवा" भन्ने मूल नारालाई नगरका १० वटै वडा कार्यालयहरूमा थप प्रभावकारी बनाउँदै नगरपालिकाको सार्वजनिक सेवा प्रभावलाई सेवाग्राहीमैत्री बनाउँदै कर्मचारीलाई आफ्नो जिम्मवारी प्रति थप उत्तरदायी, जवाफदेही, पारदर्शी बनाउने नीति निरन्तरता दिइनेछ ।
- संघीय सरकारबाट राष्ट्र सेवक कर्मचारीहरूका लागि तलब बृद्धि घोषण गरेकोमा यस नगरपालिका, शाखा तथा मातहत कार्यालयहरूमा रहेका कर्मचारीहरूको समेत संघीय सरकारबाट घोषणा गरे बमोजिम नै तलब भत्तामा वृद्धि गरिनेछ ।

- "जनताले तिरेको कर,नगर विकासको आधार" भन्ने नारालाई स्थापित गर्न नगरबासी केन्द्रित वस्तु तथा सेवा प्रवाहमा ध्यान दिइनेछ ।
- पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको आचार संहितालाई थप प्रभावकारी ढङ्गले कार्यान्वयन गरिनेछ तथा कर्मचारी व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय ऐन निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । जनप्रतिनिधि र नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूको सामूहिक दुर्घटना बीमा गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरपालिकामा भएको खर्चको विवरण नगरपालिकाको वेब साइटमा राख्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको १० वटै वडाबाट अनलाइन प्रणालीबाट राजस्व प्रशासनलाई सञ्चालन गरिनेछ र जनताले आफुले चाहेको स्थानबाट राजस्व बुझाउने अवस्थाको सिर्जना गरिनेछ ।
- E-Governance/Paperless Governance को अवधारणालाई कार्यान्वयन गर्न नगरपालिका सहित सबै वडा कार्यालयमा विद्युतीय उपकरणको प्रयोगलाई अनिवार्य गरिने तथा त्यसका लागि प्राविधिक तथा आर्थिक प्रबन्ध गरिनेछ ।
- सबै वडा कार्यालयले गरेका कार्यलाई सार्वजनिक गरी जनतासामू पुर्याउन वेबसाइटमा राख्ने प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
- सार्वजनिक खरिद, निर्माण व्यवसायको सञ्चालन, सार्वजनिक सम्पत्ति संरक्षण र विभिन्न साधन तथा स्रोतको अध्यावधिक विवरण सहितको अध्यावधिक विवरण एवम् अभिलेख राख्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरपालिका तथा वडा कार्यालयमा गुनासो पेटिका र विद्युतीय नागरिक वडापत्रको व्यवस्था गरिनेछ ।
- सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाईलाई अनिवार्य गरिनेछ ।
- गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था गरिनेछ । प्रत्येक महिना कर्मचारी बैठकको आयोजना गरिनेछ ।
- **जनतासँग नगरप्रमुख** भन्ने कार्यक्रमद्वारा नगर प्रमुख महिनामा कम्तीमा एक पटक एक वडामा जनतासँग बसेर जनताका आवश्यकता, समस्या तथा गुनासो सुनुवाईको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

५) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति

- विपद् व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन विपद् व्यवस्थापन कोषलाई थप सुदृढ बनाइनेछ ।
- विपद्बाट हुने क्षति न्युनीकरण गर्न पूर्व तयारी योजना तर्जुमा गरी आवश्यक कार्यक्रमहरू निर्माण गरिनेछ । जसका लागि नगरपालिकाका नगरप्रहरीलाई तालिम प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरभित्र विपद् जोखिम न्युनीकरणका पूर्व सूचना प्रणालीको सम्भाव्यता अध्ययनको कार्य थालनी गरिनेछ ।
- नगर भित्रका विपद् जोखिममा रहेका क्षेत्रको नक्साङ्कन तथा वस्ती पहिचान गरी त्यस्ता वस्तीलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरणको प्रक्रिया थालिनेछ ।
- विपद्को समयमा आवश्यक पर्ने सामग्री खरिद गरी उपयोगमा ल्याइनेछ ।
- निर्माणाधिन भवनलाई विपद् तथा भुकम्प प्रतिरोधी बनाउन आवश्यक कानूनी, प्राविधिक तथा नीतिगत व्यवस्था गरिनेछ ।

- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी ऐनलाई यसै सभाबाट पारित गरी कानुनी मार्गदर्शनको आधारमा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- नगरपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण नीति तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरण रणनीतिक कार्ययोजना रणनीति तयार गरी सोही अनुसार विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गरिनेछ ।

६) वातावरण संरक्षण तथा सरसफाई सम्बन्धी नीति

- नगरपालिकाको बजार क्षेत्रमा उत्पादन हुने कुहिने तथा नकुहिने फोहोरमैलाको व्यवस्थापनका लागि फोहोरमैलाको वैकल्पिक प्रयोग तथा ल्यान्डफिल्ड साइटको पहिचानका लागि सम्भाव्यता अध्ययनको कार्य समपन्न भएकाले सो को प्रतिवेदनका आधारमा (Recycle Center)को स्थापना गरी सञ्चालनको कार्य आगामी आ.व. मा सुरु गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको मुख्य बजार क्षेत्रका टोल विकास संस्थालाई फोहोरमैलाको स्रोत पृथकीकरणको तालिम र फोहोर मैला व्यवस्थापनमा टोल संस्थाको अभिमूखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- "प्रदूषण गर्नेले शुल्क तिर्ने" (Polluters Pays Principle) भन्ने अवधारणा अनुरूप फोहोरमैला सङ्कलन हुने वडाका नागरिकलाई जवाफदेही बनाउन फोहोरमैला सङ्कलन वापत शुल्क लगाउने नीतिलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- "फोहोरबाट मोहोर" भन्ने सिद्धान्त अनुरूप प्राङ्गारिक मल तथा वायोग्यास उत्पादनमा जोड दिने नीतिलाई कार्यान्वयन गर्न उपरोक्त कार्यलाई प्रोत्साहन गर्नुका साथै आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गरिनेछ ।
- नगरभित्र प्रवेश गर्ने वा नगरक्षेत्र भएर गुड्ने हरेक चारपाङ्ग्रे सवारीमा अनिवार्य रूपमा डष्टविनको व्यवस्था गर्न लगाईने तथा सो को अनुगमनका लागि ट्राफिक प्रहरीसँग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
- मध्य पहाडी लोकमार्गमा गुड्ने जुनसुकै किसिमका सवारी साधन यात्रु तथा चालकहरुले कुनै पनि प्रकारको फोहोर सडक किनारामा फाल्ने कार्यलाई पूर्णत निषेध गरिने छ । सडकको सुरु तथा अन्तिम विन्दु एवम् अन्य महत्वपूर्ण स्थानहरुमा डष्टविनको व्यवस्था गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- निजि तथा सामुदायिक वनको प्रवर्द्धन एवम् नियमनका लागि नीति तथा कानुनको तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।
- प्लाष्टिक मुक्त अभियानलाई प्रभावकारी ढङ्गले सञ्चालनमा ल्याउन निजि, सामुदायिक तथा व्यक्तिगत स्तरबाट साझेदारी गरी प्लाष्टिकमुक्त नगर घोषणा गर्ने कार्यको लागि प्रभावकारी नियमनका लागि कानुन निर्माण गरिनेछ र कानुन बमोजिम दण्ड र सजायको व्यवस्था गरिनेछ ।
- फोहोरमैला सङ्कलन गरी पुनः प्रयोग, प्रशोधन, विसर्जन र सोको सेवा शुल्क निर्धारण र नियमन कार्यलाई अघि बढाइनेछ ।
- नगरक्षेत्रभित्र रहेको सबै प्रकारको कार्यालय, विद्यालय, क्याम्पस तथा शैक्षिक संस्थाहरुको ३०० मिटर वरपर सूर्तिजन्य तथा मदिराजन्य पदार्थ बेचविखनलाई रोक लगाईने तथा सोको प्रभावकारि अनुगमन गरिनेछ ।

- आगामी आ.व. मा टोल सुधार समितिलाई क्रियाशिल गरी विकास निर्माण एवम् सरसफाई सम्बन्धी विभिन्न कार्यमा सक्रिय गराइनेछ ।
- कृषि बालीमा किटनासक औषधिको प्रयोगलाई नियन्त्रण र व्यवस्थापन गर्दै जैविक किटनाशक प्रविधिको विकासका लागि विशेष पहल गरिनेछ ।

६) न्याय सम्बन्धी नीति

- गरीब तथा पछाडि परेका, विपन्न र न्यायको पहुँचबाट टाढा रहेका व्यक्तिहरूको लागि कानूनी परामर्शको व्यवस्था गरिनेछ ।
- न्यायिक समितिलाई थप क्रियाशिल बनाई प्रभावकारी न्याय सम्पादनमा केन्द्रित गरिनेछ । यसका लागि सदस्यहरूलाई तालिम, गोष्ठी तथा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रममा सहभागी गराइनेछ ।
- सामुदायिक मेलमिलाप केन्द्रलाई थप समलीकृत र व्यवस्थित बनाइनेछ ।
- सामुदायिक मेलमिलापकर्तालाई प्रोत्साहनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- न्यायिक समितिबाट भएका निर्णयहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित कानूनको कार्यान्वयनमा तदारुकताका साथ अघि बढ्ने नीति लिइनेछ ।
- न्यायिक समितिको इजलास व्यवस्थापनको कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ र न्यायिक कार्य सम्पादनलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।

७) सूचना प्रविधि तथा सञ्चार सम्बन्धी नीति

- सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा जनताको सूचना माग गर्न पाउने अधिकारलाई सम्मान गर्दै कानूनी रूपमा गोप्य भनिएका बाहेक सबै सूचना जनताको माग बमोजिम यथाशिघ्र उपलब्ध गराइनेछ । प्रत्येक वडा तथा नगरपालिकाको कार्यालयलाई सूचनामैत्री बनाइनेछ ।
- सञ्चार पहुँचबाट बाहिर रहेका क्षेत्र पहिचान गरी सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गरी टेलिफोन टावरको स्थापना तथा विस्तार गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट प्रवाह गरिने हरेक सेवालाई चुस्त, दुरुस्त, पारदर्शी तथा प्रविधिमैत्री बनाउन आधुनिक सूचना प्रविधिको प्रयोगमा जोड दिइनेछ । यसका लागि विद्युतीय बोर्ड खरिद तथा व्यवस्थापन, आवश्यकता अनुसार नयाँ प्रविधिमा आधारित सफ्टवेयर खरिद गरिनेछ ।
- आम सञ्चारका माध्यमलाई निष्पक्ष, जवाफदेही, जनउत्तरदायी तथा व्यवसायिक बनाउन सञ्चार नीति ल्याइनेछ ।
- सामाजिक सञ्जाल र अनलाइन मिडियालाई आम जनताको सिर्जनशीलता अभिवृद्धि र विद्यार्थीहरूका लागि सिकाइको माध्यमको रूपमा सदुपयोग गरिनेछ ।

- ड्रोन तथा सोसँग सम्बन्धित आवश्यक उपकरण खरिदको कार्य चालु आ.व.मा नै सम्पन्न भएको हुँदा उक्त उपकरणको प्रयोगबाट नगरपालिकाले सम्पादन गरेका विकास निर्माण सम्बन्धी कार्य, नगरपालिकाको सामाजिक,संस्कृतिक पहिचान झल्काउने सम्पूर्ण क्षेत्र समिटी डकुमेन्ट्री निर्माण गरिनेछ ।
- सूचना प्रविधि सम्बन्धी ज्ञानमा अभिवृद्धि तथा त्यसको दैनिक कार्य सम्पादन र सेवा प्रवाहमा उचित उपयोग गर्न कर्मचारीलाई तालिम, सेमिनार, गोष्ठिमा सहभागी गराइनेछ ।
- कार्यालयमा पारदर्शिता अभिवृद्धि गर्न तथा सुरक्षाका दृष्टिले पनि आवश्यक सि.सी.टि.भी. जडानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- सेवा प्रवाहमा प्रविधिमा आधारित टोकन प्रणालीको प्रयोग गरी सेवाप्रवाहलाई थप सुदृढ र व्यवस्थित बनाईनेछ ।
- सूचना प्रविधिको विकास तथा विस्तार मार्फत संस्थागत क्षमता विकास गर्ने नीतिलाई विगतका वर्षमा समेत प्राथमिकतामा राखेको हुँदा आगामी आ.व.मा समेत सूचना प्रविधिको प्रयोग मार्फत कार्यसम्पादन तथा सेवा प्रवाह र अभिलेखीकरणलाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।

८) विविध नीति:

- यसै सभा मार्फत विभिन्न ऐन, कार्यविधि तथा नीतिहरु पारित गरी सो को कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ ।
- नगरबासीहरुको शान्ति सुरक्षा एवम् अमनचयन कायम गर्न आवश्यक सुरक्षाकर्मीको पोष्ट तथा क्याम्प स्थापनाका लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ ।
- नगर प्रहरीलाई दक्षता, तथा साङ्गठनिक एकता अभिवृद्धि गर्न क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुका साथै नगर प्रहरीलाई थप प्रोत्साहन गर्न रासन भत्तामा १५% प्रतिशत वृद्धि गरिनेछ ।
- नगरस्तरीय खेलकुद कार्यक्रमका रुपमा मेयर कप फुटबल विगतका वर्षमा जस्तै सञ्चालन गरिनेछ ।
- यस पाख्रीबास नगरपालिकामा निर्वाचित जनप्रतिनिधिको आगमन पश्चात तथा सो भन्दा अगावै सम्पादन भएका कार्यहरु समेटेर नगर पार्श्वचित्र निर्माण गरिनेछ ।
- पाख्रीबास नगरपालिकाको प्रथम आवधिक योजना तर्जुमा गरी सोही योजनाको लक्ष्य, प्राथमिकता तथा रणनीतिका आधारमा योजना तथा कार्यक्रमको छनोट, बजेट विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- सङ्घीय सरकारले लिएको समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको नारालाई सफलीभूत पार्नको लागि यस नगरपालिकाको कदम स्वरुप **समृद्ध नगर, सुखी एवम् खुसी नगरबासी** को नारा सहित सो कार्यमा हातेमालो गर्ने नीति लिइनेछ र सोही अनुसारको कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ ।

आदरणीय सभाध्यक्ष ज्यू तथा नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

अब म चालु आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ को हाल सम्मको खर्चको यथार्थ विवरण यस सम्मानित सभा समक्ष पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

- चालु आ.व.को कुल बजेट मध्ये हालसम्म चालु खर्च तर्फ २१ करोड ४६ लाख ४९ हजार खर्च भएको सो कुल बजेटको ६८ प्रतिशत रहेको म यस सम्मानित सभालाई जानकारी गराउछु ।
- त्यस्तै पूँजीगत तर्फ ७ करोड ५० लाख ६४ हजार खर्च भएको छ । सो कुल बजेटको ५३ प्रतिशत खर्च हो र हाल सम्मको योजनाको भौतिक प्रगति ९० प्रतिशत रहेकोले चालु आ.व.को अन्त्यसम्म वित्तीय प्रगति पनि सोही अनुपातमा हुने अनुमान गरेको छु ।

अब म प्रस्तावित आय व्ययको विवरण प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

आ.ब. २०७८/०७९ का लागि कुल रु ५० करोड ५० लाख २० हजारको अनुमानित आय र व्ययको विवरण पेश गरेको छु ।

जुन यस प्रकार छ :

आय तर्फ

१. सङ्घीय सरकारबाट वित्तीय समानीकरण अनुदान अन्तर्गत रु. ९ करोड ९० लाख र सङ्घीय सरकारको सशर्त अनुदात तर्फ रु. १८ करोड ५१ लाख प्राप्त भएको व्यहोरा यस सम्मानित सभालाई जानकारी गराउन चाहन्छु ।
२. प्रदेश समपुरक अनुदान तर्फ रु. १ करोड प्राप्त भएको व्यहोरा सम्मानित सभालाई जानकारी गराउन चाहन्छु ।
३. सङ्घीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदानबाट सञ्चालन हुने योजना तथा कार्यक्रमहरु र त्यसको लागि आवश्यक लागत समेत एकीन गरी आएको परिप्रेक्ष्यमा उक्त योजना तथा कार्यक्रमहरु स्वतः स्वीकृत भएको व्यहोरा निवेदन गर्दछु ।
४. प्रदेश सरकारबाट वित्तीय समानीकरण तर्फ रु ५५ लाख ८१ हजार र प्रदेश सरकार मार्फत प्राप्त सवारी साधन करको बाँडफाँड तर्फ रु. ८० लाख प्राप्त हुने अनुमान गरेको छु ।
५. आन्तरिक श्रोत तर्फ रु १ करोड आम्दानी हुने र रजिष्ट्रेशन बाँडफाँड तर्फ ३४ लाख ११ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरेको छु ।
६. सङ्घीय राजश्व बाँडफाँडबाट रु. ७ करोड १८ लाख प्राप्त भएको व्यहोरा यस सम्मानित सभालाई जानकारी गराउन चाहन्छु ।
७. सडक बोर्ड नेपालबाट रु. ५० लाख प्राप्त हुने अनुमान गरेको छु ।
८. अपाङ्गता रोकथाम तथा पुर्नस्थापना (करुणा फाउन्डेसन) कार्यक्रम अन्तर्गत रु २१ लाख प्राप्त हुने अनुमान गरेको छु ।
९. गत वर्ष प्राप्त रकमको आधारमा यो वर्ष पनि सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण कार्यक्रम तर्फ रु. ६ करोड प्राप्त हुने अनुमान गरेको छु ।
१०. हाल सम्मको वित्तीय र भौतिक प्रगतिका आधारमा चालु आ.व.बाट मौज्दात रही स्थानीय सञ्चित कोषमा रु. २ करोड ५१ लाख १९ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरेको छु ।

व्यय तर्फ

१. कुल बजेट रु ५० करोड ५० लाख २० हजार रुपैयाँ मध्ये प्रशासनिक खर्च तर्फ रु ९ करोड ७४ लाख विनियोजन गरेको छु । जुन कुल बजेटको ४३ प्रतिशत हुन आउने व्यहोरा यस सम्मानित सभालाई जानकारी गराउँदछु ।
२. सङ्घीय सशर्त अनुदान तर्फ रु.१८ करोड विनियोजन गरेको छु । यस बजेटको बाँडफाँड संघीय सरकारले निर्धारण गरे बमोजिम हुने र खर्च तोकिएकोको कार्यविधि तथा शर्त बमोजिम हुने विषय सम्मानित सभालाई अवगत गराउन चाहन्छु ।
३. क्रमागत योजनाको रुपमा रहेको जलदेवी सिमसार संरक्षण तथा पार्क निर्माण कार्यलाई सञ्चालन गर्न रु. ४५ लाख र सम्पूर्ण वडालाई एकमुष्ट पूँजीगत तथा चालु खर्चका लागि रु. ३ करोड ५५ लाख रुपैयाँ नघट्ने गरी बजेट विनियोजन गरेको छु र यसको विस्तृत विवरण विनियोजन विधेयक, २०७८ को अनुसूचीमा उल्लेख छ ।
४. सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण कार्यक्रम तर्फ रु. ६ करोड रुपैयाँ बजेट विनियोजन गरेको व्यहोरा यस सम्मानित सभालाई जानकारी गराउदछु ।
५. यस पाख्रीबास नगरपालिका र अन्य निकाय(सङ्घ, प्रदेश तथा अन्य विभिन्न सङ्घ संस्था) सँग प्रत्यक्ष साझेदारीमा सञ्चालन हुने विभिन्न योजना तथा कार्यक्रमहरूका लागि समपूरक कोष शीर्षकमा अनुमानित १ करोड ६२ लाख रुपैयाँ बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६. पाख्रीबास नगरपालिका भित्र फुसको छाना रहित आवासको प्रबन्ध गर्न सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम अन्तर्गत रु. १ करोड २५ लाख रकम विनियोजन गरेको व्यहोरा यस सभाका सदस्यहरूलाई जानकारी गराउन चाहन्छु ।
७. प्रदेश सरकारसँग माग गरिए बमोजिमका २ महत्वपूर्ण योजनाहरू क्रमशः वडा नं. ०४ स्थित राम्चे डाँडामा ग्रीन पार्क निर्माण र वडा नं. ०५ स्थित डिकुरे गुम्बा क्षेत्रको विकास कार्यका लागि रु. ५०/५० लाख गरी जम्मा रु. १ करोड रकम समपूरक अनुदानका रुपमा प्राप्त भएको र उल्लेखित योजनाहरूमा नगरपालिकाको समेत साझेदारी हुने व्यहोरा जानकारी गराउन चाहन्छु ।
८. कृषि क्याम्पस व्यवस्थापनका लागि रु. ३० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
९. यस नगरपालिका अन्तर्गत रहेका विषयगत शिर्षकहरूमा स्वास्थ्यको लागि रु. ५० लाख, शिक्षाको लागि रु. १ करोड ३० लाख, सूचना प्रविधिको लागि रु. १० लाख, महिला बालबालिका तथा समाज कल्याणको लागि रु. १५ लाख, कृषि तथा पशुको लागि रु. ५० लाख र उद्योग पर्यटनको लागि रु. १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु र शाखागत कार्यक्रमको विस्तृत विवरण विनियोजन विधेयक, २०७८ को अनुसूचीमा उल्लेख छ ।
१०. यस नगरपालिकाले जनप्रतिनिधि प्राप्त गरे पश्चात सुरुवात गरेको वडाध्यक्षसँग कर्णधार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै आगामी आ.व.का लागि पनि रु. १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
११. प्रदेश सरकारको सामाजिक विकास मन्त्रालय, पाख्रीबास नगरपालिका र करुणा फाउण्डेसन नेपालको साझेदारीमा सञ्चालित अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनः स्थापना कार्यक्रमका लागि रु. ६३ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१२. संघीय सरकार र पाख्रीबास नगरपालिकाको सह-लगानीमा सञ्चालित लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (मेड्पा) सञ्चालनका लागि यस नगरपालिकाबाट रु. १० लाख साझेदारीको रकम विनियोजन गरेको छु ।
१३. स्वच्छ, सफा र सुन्दर नगर बनाउने अभियान अन्तर्गत फोहोरमैला व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिदै आगामी आ.व.का लागि रु ७ लाख रकम विनियोजन गरेको व्यहोरा यस सम्मानित सभालाई जानकारी गराउँदछु ।

१४. विभिन्न समयमा आईपर्ने विपद सम्बन्धी घटनाको पीडितलाई राहत तथा सहयोग गर्न तथा विपद् व्यवस्थापन कोषमा रकम जम्मा गर्न रु. १० लाख विनियोजन गरेको छु ।
१५. समय समयमा हुने कालोबजारी, एकाधिकार, कृतिम अभाव सिर्जनाको कार्यलाई निरुत्साहित गर्दै नागरिकलाई गुणस्तरीय वस्तु तथा सेवा उपलब्ध गराउने हेतुले बजर अनुमगन कार्यक्रम शीर्षकमा रु. ३ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
१६. उपभोक्ता समितिलाई जागरुक र सचेत गराउँदै योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालनमा थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन लागि रु. ३ लाख र सार्वजनिक सुनुवाई तथा समाजिक परीक्षणका लागि रु. ३ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१७. खेलकुदको विकास तथा विस्तार कार्यलाई उच्च प्राथमिकता दिई आगामी वर्ष मेयर कप तथा अन्य खेलकुद गतिविधि सञ्चालन गर्नका लागि रु. ५० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
१८. स्थानीय तहबाट हुने न्याय सम्पादनलाई परिमाणमुखी तथा व्यवस्थित गर्नका लागि न्यायिक समिति तथा इजलास व्यवस्थापनका लागि रु. ५ लाख रकम विनियोजन गरेको व्यहोरा यस सम्मानित सभा समक्ष निवेदन गर्दछु ।
१९. नगरपालिकाको दैनिक कार्य सम्पादन तथा सेवा प्रवाहलाई मार्गनिर्देश गर्न आवश्यक कानूनी संरचना निर्माणका लागि रु. २ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२०. नगर यातायत गुरुयोजना, सम्भाव्यता अध्ययन, डि.पि.आर. निर्माण, आ.ई.ई. तथा कानूनी लगायतका आवश्यक परामर्श सेवाका लागि रु. ४० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
२१. यस नगरपालिकाका नागरिकलाई स्वच्छ खानेपानी उपलब्ध गराउने अभियान अन्तर्गत खानेपानी पाईप खरिदका लागि रु. ४० लाख बजेट विनियोजन गरेको व्यहोरा सम्मानित सभालाई जानकारी गराउदछु ।
२२. कृषि कर्मलाई आधुनिकीकरण तथा व्यवसायीकरण गर्दै आम नागरिकलाई कृषि कार्यमा उत्प्रेरित गराउनका लागि व्यवसायिक कफि खेतीमा आबद्ध तथा प्रोत्साहित गर्न कफी विकास कार्यक्रम अन्तर्गत रु. २० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु र प्रदेश सशर्त अनुदान अन्तर्गत कफीका लागि हाईटेक नर्सरी तथा प्रशोधन केन्द्र स्थापना गर्न रु १ करोड रकम प्राप्त भएको व्यहोरा यस सम्मानित सभालाई जानकारी गराउन चाहन्छु ।
२३. प्रदेश सशर्त अनुदान अन्तर्गत साना सिँचाई कार्यक्रमका लागि चालु आ.व.मा सञ्चालित योजना तथा आगामी आ.व.मा क्रमागत रुपमा सञ्चालन हुने योजना समेत गरी एकमुष्ट रु. ८७ लाख ६२ हजार रकम प्राप्त भएको व्यहोरा जानकारी गराउँदछु ।
२४. सडक बोर्डबाट प्राप्त हुने अनुमानित रु. ५० लाख बजेट र उक्त योजनालाई साझेदारी रुपमा सञ्चालन गर्न यस नगरपालिकाबाट आवश्यक रकम विनियोजन गरिएको छ ।
२५. चालु आ.व.मा सम्पन्न भएको नगरस्तरीय आयोजना नगरपालिकाको प्रशासकीय भवन र राम्चे भ्यू टावरलाई व्यवस्थित गरी सञ्चालनमा ल्याउनका निमित्त रु २० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
२६. हालसम्म नगरपालिकाबाट सम्पादन भएका सम्पूर्ण कार्यहरूको वस्तुगत तथा परिमाणात्मक खाका तयार गर्ने हेतुले नगर पार्श्वचित्र निर्माण र आवधिक योजना निर्माणका लागि एकमुष्ट रु. २० लाख रकम विनियोजन गरेको व्यहोरा यस सभा समक्ष जानकारी गराउन चाहन्छु ।
२७. उज्यालो पाख्रीबास बनाउने अभियानलाई निरन्तरता दिई पाख्रीबास बजार र वरपरका क्षेत्रमा सडक बत्ती विस्तार गर्नका लागि रु ३ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।

२८. र अन्त्यमा पाख्रीबास नगरपालिकाका विभिन्न वडामा सञ्चालन हुने प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमका लागि कामदारको सुरक्षा तथा सहजताका लागि आवश्यक सामग्री खरिद गर्न रु ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको व्यहोरा सबै सदस्य समक्ष निवेदन गर्दछु ।

आदरणीय नगरप्रमुख तथा नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

अन्त्यमा, योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमाका साथै त्यसको सफल कार्यान्वयन गर्नु पर्दछ । योजनाको कार्यान्वयन गर्दा त्यसको गुणस्तर कायम गर्ने तथा समयमा नै सम्पन्न गर्नु चुनौतिको विषय रहेको छ । यस तर्फ आगामी दिनहरूमा नगरसभा सदस्यज्यूहरूबाट सहयोगको अपेक्षा गरिएको छ । विकासका कार्यक्रम के कति सम्पन्न भयो भन्दा पनि त्यसबाट नागरिकको जिवनमा हामीले के कति परिवर्तन ल्यायौं त्यो नै महत्वपूर्ण विषय हो । यस तर्फ पनि सबै सदस्यज्यूहरूले मनन गर्नु हुनेछ र भावी दिनमा सम्बृद्ध र सु-संस्कृत नगर बनाउन सबै राजनैतिक दल, नागरिक समाज, निजि क्षेत्र, पेशागत संस्थाका महानुभावहरू, शिक्षक, पत्रकार लगायत सबै नगरबासीमा हार्दिक अपिल गर्दछु ।

त्यस्तै,

१५ बर्ष पछि स्थानीय तहले आफ्नो विकास निर्माणका योजना आफै बनाई, आफ्नो स्थानको विकास आफैले गर्ने शुरुवात भएको छ । यस विशिष्ट अवसरमा नगरसभाका सदस्यज्यूहरू तपाईंहरू मार्फत म र पाख्रीबास नगरपालिका परिवारको तर्फबाट हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

जय पाख्रीबास

धन्यवाद !